

ОСНОВНІ ДЕФІНІЦІЇ РОЗВИТКУ ІВЕНТИВНОГО ТУРИЗМУ

BASIC DETERMINATIONS OF DEVELOPMENT OF EVENT TOURISM

У статті досліджено теоретичний та історичний аспекти основних дефініцій розвитку івентивного туризму. Представлено визначення основних дефініцій івентивного туризму. Надано визначення івентивного туризму та проведена порівняльна характеристика івентивного туризму з традиційними видами туризму.

В статье исследовано теоретический и исторический аспекты основных дефиниций развития ивентивного туризма. Представлено определение основных дефиниций ивентивного туризма. Дано определение ивентивного туризма и проведенная сравнительная характеристика ивентивного туризма с традиционными видами туризма.

In the article it is investigational theoretical and historical aspects of basic determinations of development of event tourism. Determination of basic determinations of event tourism is represented. Determination of event tourism is given and the conducted comparative description of event tourism with the traditional types of tourism.

Ключові слова: івентивний туризм, івентивні заходи, індустрія дозвілля, подієвий туризм.

Вступ. Активізація світової спільноти у напрямку організації подієвих заходів зумовила виникнення івентивного туризму, який набуває динамічного розвитку протягом останніх років та спрямований на проведення широкомасштабних просвітницьких, спортивних, культурно-розважальних видовищ, що приваблюють туристів до регіонів проведення, забезпечуючи їх промоцію на державному та міжнародному рівнях. З цих позицій івентивний туризм розглядається як вагоме джерело формування позитивного іміджу регіону та на цій основі підвищення рівня його соціально-економічного розвитку в цілому шляхом генерування вхідних туристичних потоків.

Процес становлення та розвитку івентивного туризму присвячені наукові праці зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема А. Бабкіна, С. Мельниченко, О. Бейдика, А. Дуровича, А. Копанева, Н. Кабушкіна; Г. Вишневської, Л. Шульгіної та багатьох інших. Разом з тим, теоретичні та прикладні засади розвитку івентивного туризму у регіонах країни знаходиться на початковій стадії формування.

Постановка завдання. Метою даної статті є розкриття основних дефініцій розвитку івентивного туризму. Відповідно до зазначеної мети, в роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- проаналізувати теоретичний аспект феномену івентивний туризм;
- визначити основні дефініції івентивного туризму;

надати порівняльну характеристику івентивного туризму з іншими видами туризму.

Методологія. Теоретико-методологічну основу роботи складають праці провідних зарубіжних та вітчизняних науковців. При проведенні даного дослідження були використані наступні методи: порівняльний, узагальнення, аналізу та синтезу.

Результати дослідження. На сучасному етапі розвитку держави поступово відбувається перехід від ресурсомістких виробництв до пошуків інших форм економічної активності, здатних приносити матеріальні блага, покращувати рівень життя населення, не виснажуючи природно-ресурсний потенціал. Одним із таких видів діяльності є сфера туризму, що уособлює засіб духовного, культурного й соціального розвитку особистості та є одним із видів активного відпочинку, який поєднує відновлення продуктивних сил людини з оздоровчими, пізнавальними, спортивними, культурними та розважальними цілями.

Загалом туристична сфера все частіше розглядається як специфічний, екологічний і привабливий сектор економіки та складова державної і регіональної політики, від якої у значній мірі залежить як соціальний, так і економічний розвиток країни, формується її імідж на міжнародній арені.

Надзвичайно потужним є опосередкований вплив розвитку туризму на соціально-економічний стан країни та її регіонів, зокрема через необхідність будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг, аеропортів, залізниць, облаштування державного кордону і митних переходів, випуску сувенірної продукції з національною символікою, належне обслуговування сотень тисяч туристів у готельних та розважальних комплексах.

На цій основі, в Державній програмі розвитку туризму на 2002-2010 роки акцентується увага на «необхідності пошуку раціональних шляхів активізації використання туристично-рекреаційного потенціалу, що зумовлюється перспективами одержання значних економічних результатів і соціальних наслідків розвитку цього сектора економіки, який може і повинен стати реальним засобом її оздоровлення, культурного і духовного відродження народу, відтворення трудового потенціалу» [1].

За час трансформації економіки зросла роль індустрії дозвілля в економічному виробництві та національній економіці загалом, і управління її розвитком поступово переноситься на рівень кожного конкретного регіону, відбувається подальша децентралізація управління і розширення прав регіону щодо розвитку ринків послуг з одночасним підвищенням їх відповідальності за здійснення діяльності у сфері туризму, яка стає об'єктом розгляду як перспективний у фінансовому та екологічному аспектах елемент регіональної системи. Адже розвиток цієї сфери у регіоні – це, перш за все, популяризація регіону у світі, і, відповідно, підвищення інвестиційної привабливості регіону через формування позитивного туристичного іміджу території, і додаткові надходження до бюджету, і задоволеність людей, які користуються такими послугами, і нові робочі місця, що зменшує рівень безробіття та відповідно видатки на нього, що у сукупності сприяє загальному підвищенню рівня добробуту та якості життя не лише окремого регіону, а й країни в цілому.

Значного визнання та популярності в світі за останні десятиліття набуває розвиток такого перспективного напрямку туризму як івентивний. Характерною ознакою івентивного туризму є приурочення туристичної подорожі до певної події, свята чи видовища: музичних конкурсів, національних фестивалів та карнавалів, театралізованих дійств, конкурсів, різноманітних змагань та чемпіонатів, політичних акцій, унікальних природних явищ, що мають здатність приваблювати до місць, де вони відбуваються. Історія ж розвитку івентивного туризму сягає глибокої давнини з часів започаткування організації олімпійських змагань у Давній Греції, що об'єднували десятки тисяч зацікавлених з усього Середземномор'я.

Соціальні та економічні вигоди від їх проведення зумовили розширення спектру івентивних заходів у різних країнах світу протягом історичних етапів розвитку суспільства.

На нинішньому етапі розвитку країни, що характеризується перенесенням соціально-економічних процесів з галузевого на територіальний рівень, дослідження івентивного туризму, як одного із дієвих напрямків регіонального розвитку, є важливим та своєчасним.

Процес такого дослідження вимагає активізації насамперед теоретичних пошуків з даного питання, що спричиняє розробку концептуальних засад розвитку івентивного туризму, як перспективного напрямку регіонального розвитку.

Все розмаїття визначень, пов'язаних з івентивним туризмом, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Визначення основних дефініцій івентивного туризму

Визначення	Автор, джерело
Івентивний (подієвий) туризм - перспективний та динамічно розвиваючий вид туризму з атмосферою свята, індивідуальних умов відпочинку і незабутніх вражень. Головною особливістю подієвого туризму виділяє багатоманітність яскравих неповторних моментів	Бабкін А.В. [2]
Івентивні заходи – це виключні заходи, які спрямовані на просування компанії, послуг, товарів і брендів за допомогою яскравих подій, що запам'ятовуються	Мельниченко С. [3, с. 224].
Подієві рекреаційно-туристичні ресурси - найсуттєвіші прояви соціального та природного руху, знакові події в історії певної території (політичні, військові, культурні, економічні, екологічні)	Бейдик О.О. [4]
Івентивний туризм - такий вид туризму, при якому туристи стають свідками величних подій у світі спорту, культури і мистецтва.	Дурович А.П., Копанев А.С.; Кабушкин Н.І.; Вишневецька Г.Г. [5; 6; 7]
Подієвий туризм розглядається як значуща частина культурного туризму, орієнтована на відвідини місць в певний час, пов'язаний з якою-небудь подією в житті суспільства або природним явищем	[8]
Івентивний туризм відносить до нового виду туризму, розвиток якого свідчить про позитивні тенденції продуктової політики туристичних підприємств	Шульгіна Л.М. [9, с. 18]

Таким чином, з огляду на зазначені думки щодо суті івентивного туризму, можна зробити висновок, що івентивний туризм займає особливе місце у структурі туристичних послуг. У будь-якій сфері діяльності людини найбільшим попитом користуються новинки, такі продукти та послуги, які будуть оригінальними, цікавими, видовищними, те, чого ніколи не було або що ніколи не повториться. З огляду на це, саме івентивний туризм може стати «родзинкою» території, яка забезпечить постійний потік туристів, а отже і доходів, створюючи тим самим підґрунтя її соціально-економічного розвитку.

Разом із сукупністю туристичних продуктів подієві тури утворюють індустрію дозвілля, яка також охоплює: готельне господарство (готелі, мотелі, туристичні і спортивні бази); центри відпочинку (кінотеатри, театри, оркестри, хореографічні студії, школи мистецтв, концертні заклади); розважальні і видовищні установи (цирки, ярмарки, фестивалі, карнавали, парки відпочинку, ігрові заклади, нічні клуби, казино); установи активного відпочинку (спортивні клуби різних видів, більярдні салони, майданчики для гри в гольф, басейни, іподроми, треки); клуби-ресторани, кафе-клуби; сімейні рекреаційні комплекси і центри дозвілля; державні зони відпочинку і історико-культурні місця тощо. Це все дає змогу переконатись, що розвиток однієї з складових туризму - івентивного неможливий без участі інших, та водночас дозволяє очікувати, що при системному, комплексному підході до такого розвитку в кінцевому результаті вигоду отримають усі складові індустрії дозвілля.

З метою дослідження особливостей івентивного туризму і обґрунтування його сутності, визначимо основні ознаки, які йому притаманні. Для цього необхідно провести порівняльну характеристику івентивного туризму з іншими видами туризму (табл. 2).

Провівши порівняльну характеристику івентивного туризму з традиційними видами туризму, виділимо основні ознаки, які йому притаманні. До ознак, характерних івентивному туризму, належать: чітка регламентованість та періодичність проведення заходів; стаціонарність проведення заходів; застосування підходів проектного управління; диверсифікація джерел фінансування; залежність від суспільної думки, статусу, престижу; масовість відвідувачів, залежність від поінформованості населення; довготривалість інформаційного ефекту, стимулювання розвитку різних секторів туріндустрії.

Відповідно до вищенаведених визначень, під івентивним туризмом будемо розуміти вид туризму, тобто переміщення людей щодо їх постійного місця проживання, не пов'язаний з оплачуваною діяльністю, що націлений на отримання синергетичного соціально-економічного довготривалого ефекту, що здійснюється відповідно до розробленої програми з організації та періодичного проведення на певній території широкомасштабних просвітницьких, спортивних, культурно-розважальних заходів, ефективність яких залежить від проінформованості суспільства, статусу та престижу події.

Розвиток сфери івентивного туризму як складової індустрії дозвілля є загальнодержавним завданням, адже передбачає організацію не лише національних, а й міжнародних заходів. Разом з тим, ця сфера туризму є достатньо перспективним напрямком та передумовою забезпечення регіонального

розвитку країни, адже передбачає певну прив'язку до території проведення івентзаходів. Насамперед це зумовлено значенням івентивних заходів для поширення інформації про регіони країни, історичні особливості та самобутність їх розвитку тощо. Завдяки комплексним івентивним турам, які включатимуть не лише участь у певній події, але й супутні послуги, пов'язані з оглядом безпосереднього місця проведення та цікавих об'єктів поблизу нього, проживанням у комфортабельному місці відпочинку із додатковими рекреаційними послугами, забезпечуються умови підвищення соціально-економічного розвитку регіонів країни.

Таблиця 2

**Порівняльна характеристика івентивного туризму
з іншими видами туризму**

Ознаки порівняння	Традиційні види туризму	Івентивний туризм
Періодичність проведення	Не встановлюється	Чітко регламентована
Характер проведення	Носить постійний або сезонний характер	Приурочений певній події
Організаційне забезпечення	На засадах операційного менеджменту	На засадах проектного менеджменту
Мета	Переважно комерційна	Комерційна або соціальна
Джерела фінансування	Переважно за кошти туристичних фірм	За рахунок туристичних фірм, бюджетних коштів, інвесторів, спонсорів
Вплив на індустрію дозвілля	Є її основою	Доповнює і стимулює розвиток
Охоплення відвідувачів	Переважно невеликі групи людей	Характеризується масовістю
За методом розміщення	Стаціонарний і пересувний	Переважно стаціонарний
Умови ефективності	Залежить від конкурентоспроможності турпослуг	Залежить від поінформованості населення, реклами події та піаракцій навколо неї
Мотивування	Фізіологічні та духовні потреби особи	Суспільні вподобання, пізнавальна цінність, статус, мода, престиж, значущість події
Додаткові вигоди	Формування туристичних потоків, зростання кількості робочих місць, наповнення бюджетів тощо	«Синергетичний» ефект впливу на розвиток різних секторів економіки та туристичної індустрії території – місця проведення заходів
Залежність від суспільних вподобань	Часткова	У повній мірі
Залежність від сезону	У повній мірі	Часткова
Інформаційний ефект	Тимчасовий	Довготривалий

Висновки. Стимулювання розвитку івентивних турів зумовлено його функціями та перевагами, до яких слід віднести швидку оборотність капіталу у цій сфері, високу доходність, можливість створення нових робочих місць, позитивний вплив на формування іміджу території, популяризацію країни як

місця відпочинку, синергетичний вплив на розвиток інших сфер діяльності та можливість підвищення інвестиційної привабливості в Україні.

Література

1. Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки [Електронний ресурс]: Затверджена Постановою КМУ від 29.04.2002 р. № 583. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/583-2002-п>. Заглав. з титульного екрану.
2. Бабкин А.В. Специальные виды туризма: [учеб. пособие] / А.В. Бабкин. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. – 252 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_tourism/babkin09.htm. Заглав. з титульного екрану.
3. Мельниченко С.В. Івентивний менеджмент суб'єктів туристичної діяльності / С. В. Мельниченко // Економічні науки : зб. наук. праць Луцького НТУ. Серія «Економіка та менеджмент». – 2010. – Випуск 7(26). – Ч. 2.– С. 224-232.
4. Бейдик О.О. Методологія та методика аналізу рекреаційно-туристських ресурсів України [Текст]: дис. д-ра геогр. наук : 11.00.02 / Бейдик Олександр Олексійович. – К., 2004. – 424 с.
5. Дурович А. П. Маркетинг в туризмі: учеб. пособие / А.П. Дурович, А.С. Копанев; [под общей ред. З. М. Горбылевой]. – Мн.: «Экономэкспресс», 1998.
6. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: учебник / Н.И. Кабушкин. – 4-е изд., стереотип. – Мн.: Новое знание, 2004. – 409 с.
7. Вишневська Г.Г. Івент-туризм у контексті розвитку світового туризму / Г.Г. Вишневська // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: зб. наук. праць: наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2011. – Випуск 17. – Т. 2. – Електронний ресурс. – Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uk_msshr/2011.../vishnev_.pdf. Заглав. з титульного екрану.
8. Перспективи розвитку івентивного туризму. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://diplomna5.com/item-41037/>. Заглав. з титульного екрану.
9. Шульгіна Л. М. Маркетинг підприємств туристичної галузі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. філософ. наук: спец. 08.06.01 «економіка, організація і управління підприємствами» / Шульгіна Людмила Михайлівна; Київський національний торговельно-економічний університет. – К., 2006. – 38 с.